

Forslag

til

Lov om ændringer i kriminallov for Grønland.

Fremsat den 24. januar 1963 af *ministeren for Grønland*.

§ 1.

I kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1954 foretages følgende ændringer:

1. § 7, stk. 1, affattes således:

„Uagtsomhed kan ved de i denne lov omhandlede lovovertrædelser kun medføre foranstaltninger, når det er særlig hjemlet. Med hensyn til overtrædelser af andre love kan foranstaltninger idømmes, også når lovovertrædelser er begået af uagtsomhed, med mindre det modsatte har særlig hjemmel“.

2. § 22 affattes således:

„*Stk. 1.* For misbrug af særligt beskyttet kendetegn dømmes den, som forsætligt eller ved uagtsomhed på retsstridig måde benytter

- 1) kendetegn eller dragt, som er forbeholdt dansk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner,
- 2) kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger eller materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig,
- 3) kendetegn eller navn for mellemstatlige organisationer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til efterligninger af de nævnte kendetegn, dragter og betegnelser.“

3. Efter § 52 indsættes som § 52 a:

„Bestemmelserne i §§ 51-52 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn.“

Min. f. Grønland j. nr. 0840-02.

4. I § 53 indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2.* Det samme gælder den, der har kønslig omgang med en person af samme køn under 18 år.“

5. I § 54 ændres „person under 18 år“ til „person af modsat køn under 18 år eller en person af samme køn under 21 år.“

6. § 55 affattes således:

„*Stk. 1.* For rufferi dømmes den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre, eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller
- 3) holder bordel.

Stk. 2. Det samme gælder den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, samt den, der medvirker til en persons udrejse fra Grønland, for at denne andetsteds skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, når den udrejste person er under 21 år eller uvidende om formålet.

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed.

Stk. 4. Det samme gælder den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse af erhvervsmæssig utugt.

Stk. 5. Endvidere dømmes den mandsperson, som helt eller delvis lader sig underholde af en kvinde, der driver utugt som erhverv. Bestemmelsen finder ikke anvendelse på mandspersoner under 18 år, over for hvem kvinden har underholdspligt.“

7. I § 64, *stk. 1*, ændres „10 år“ til „12 år“.

8. § 80, *stk. 1*, affattes således:

„For brugstyveri dømmes den, der uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden.“

9. I § 84 ændres „statsministeren“ til „ministeren“.

10. § 85 affattes således:

„Retten kan efter denne lov træffe bestemmelse om

- 1) advarsel,
- 2) bøde,
- 3) beskikkelse af tilsyn,
- 4) anvisning af eller forbud mod ophold på bestemt sted,
- 5) arbejde,
- 6) uddannelse,
- 7) lægelig begrundet behandling,
- 8) anbringelse i anstalt,
- 9) andre indskrænkninger i handlefriheden,
- 10) konfiskation“.

11. I § 87 udgår ordene „tvangsarbejde, tvangsuddannelse, forvaring“ og erstattes af „anbringelse i anstalt.“

12. § 90, *stk. 1, 2. pkt.* affattes således:

„Anbringelse i anstalt efter § 107 kan dog kun idømmes på ubestemt tid, såfremt hensynet til retssikkerheden gør det påkrævet.“

13. § 90, *stk. 4* udgår.

14. § 91 affattes således:

„For den, som dømmes til anbringelse i anstalt eller anden særlig indgribende foranstaltning, skal der af retten beskikkes en egnet og villig bistandsværge, efter omstændighederne en af hans nærmeste pårørende.“

15. § 96, *stk. 4* affattes således:

„*Stk. 4.* Såfremt en bøde ikke kan indrives, kan sagen af påtalemyndigheden ind-

bringes for retten, der i overensstemmelse med reglerne i § 92 træffer afgørelse om, hvorvidt anden foranstaltning vil være at bringe i anvendelse. Der kan træffes bestemmelse om anvendelse af foranstaltninger efter § 85, nr. 3-6 og 9, selv om der ikke ved bødedommen er taget forbehold herom. Bøder, der er fastsat i Grønland, kan i den øvrige del af riget inddrives efter de der gældende regler, og borgerlig straffelovs § 55 finder da tilsvarende anvendelse med hensyn til fastsættelse af forvandlingsstraf.“

16. § 98 affattes således:

„Tilsynet udøves af en egnet og villig person, der beskikkes af retten.“

17. § 100 affattes således:

„Anvisning af ophold på bestemt sted kan bringes i anvendelse, når gerningsmanden er hjemmehørende der, eller bolig og passende arbejde kan skaffes ham på stedet, og der er grund til at antage, at forbliven i de omgivelser, hvori han befandt sig på lovovertrædelsens tidspunkt, indebærer fare for, at han begår yderligere lovovertrædelser.“

18. § 101 affattes således:

„Forbud mod ophold på bestemte steder, såsom restaurationer, havneområder, offentlige eller private lagerpladser eller skibe, kan bringes i anvendelse, når det efter de omstændigheder, hvorunder gerningen er begået, må antages, at den dømtes adgang til de pågældende steder indebærer fare for, at han begår yderligere lovovertrædelser.“

19. *Kap. 28* affattes således:

„Bestemmelser om arbejde.

§ 102.

Bestemmelser vedrørende arbejde kan fastsættes, såfremt det må anses for formålstjenligt, navnlig når lovovertrædelsen må betragtes som udslag af hang til lediggang eller af uvilje mod at ernære sig ved hæderligt arbejde.

§ 103.

Arbejde påbudt i medfør af § 102 udføres mod vederlag.“

20. I *kap. 29* ændres overskriften til „Bestemmelser om uddannelse“.

F. t. l. om ændr. i kriminallov for Grønland.

21. I § 104 ændres „tvangsuddannelse“ til „uddannelse“.

22. I § 105 ændres „tvangsuddannelse“ til „uddannelse“.

23. I § 106, stk. 1, ændres „anstalt eller hospital eller i forvaring (§ 107)“ til „hospital eller anden institution, om fornødent uden for Grønland“.

24. Kap. 31 affattes således:

„Anbringelse i anstalt.

§ 107.

Anbringelse i anstalt anvendes, når hensynet til retssikkerheden eller den almindelige lovlydighed gør det påkrævet, og ingen anden foranstaltning findes egnet.

§ 108.

Den anbragte må kun, hvor det af ganske særlige grunde, navnlig af hensyn til retssikkerheden, skønnes nødvendigt, afsondres fra omgang med andre mennesker og skal så vidt muligt beskæftiges med arbejde, hvortil han er egnet, eller om formålstjenligt oplæres i et for ham passende erhverv.

§ 109.

Arbejde udføres mod vederlag. Beløb til dækning af udgifterne ved den dømtes ophold og forplejning kan fradrages i arbejdsvederlaget.“

25. Som § 111 a indsættes:

„Stk. 1. Retten kan pålægge den dømte at efterkomme påtalemyndighedens bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og om opfyldelse af økonomiske forpligtelser.

Stk. 2. I forbindelse med idømmelse af de i § 85, nr. 5, 6 og 8 nævnte foranstaltninger bør der som regel meddeles pålæg efter stk. 1.“

26. Som § 111 b indsættes:

„Bestemmelser vedrørende anvendelse af fritid eller samkvem med bestemte personer kan fastsættes, såfremt det må anses for formålstjenligt.“

27. Kap. 34 affattes således:

„Personundersøgelser.

§ 114.

Der skal tilvejebringes sådanne oplysninger om sigtedes personlige forhold, som må antages at være af betydning for afgørelsen af, hvilken foranstaltning der skal anvendes over for ham.“

28. I § 117, stk. 1, 2. punktum, ændres „dog“ til: „dog kun“.

29. I § 117 ændres stk. 2 til stk. 3, og som nyt stk. 2 indsættes:

„Stk. 2. Når der i særlovgivningen er hjemmel til mere indgribende foranstaltninger end advarsel, bøde og konfiskation, kan retten også bringe andre af de i § 85 nævnte foranstaltninger i anvendelse.“

30. I § 119 ændres „statsministeren“ til „ministeren“.

31. § 121, stk. 2 udgår.

§ 2.

Denne lov træder i kraft den 1. juli 1963.

Bemærkninger til lovforslaget.

Indledning.

Nærværende forslag til lov om ændringer i kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1964 fremsættes til fyldestgørelse af det i kriminalloven § 121, stk. 2, stillede krav om, at loven skal optages til revision i folketingsåret 1959-60. Revisionsforslaget skal være ledsaget af en på regelmæssige undersøgelser grundet beretning om, hvorledes loven

har virket i den forløbne periode. Da en sådan beretning ikke kunne færdiggøres inden slutningen af folketingsåret 1959-60, og revisionsforslaget derfor ikke kunne fremsættes som forudsat i loven, blev lovens revisionsbestemmelse ved lov nr. 67 af 24. februar 1960 ændret, således at forelæggelsen af revisionsforslaget skal finde sted senest i folketingsåret 1962-63.

44 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

De i revisionsbestemmelsen nævnte undersøgelser er foretaget af Udvalget for Samfundsforskning i Grønland, som på grundlag af i Grønland indsamlet og senere bearbejdet materiale har udarbejdet en rapport i 2 bind om kriminalloven og de vestgrønlandske samfund.

I rapportens bind I er foretaget en sociologisk analyse af kriminalloven som et „socialt eksperiment“ ud fra en undersøgelse af, om de mål, man stillede sig med loven, er nået, og om de forudsætninger, der lå til grund ved kriminallovens udarbejdelse, har ændret sig, siden loven trådte i kraft. Det fremgår af rapporten, at kriminalloven i det store og hele må antages at have opfyldt sine vigtigste formål, nemlig at give myndighederne retningslinjer for retshåndhævelsen og at skabe retlig ligestilling mellem grønlændere og danske i Grønland. Derimod har udviklingen medført, at der i praksis har vist sig stadig stigende vanskeligheder ved at gennemføre de mere indgribende af lovens foranstaltninger, således at myndighederne har været nødsaget til at anvende bøder i et omfang, der ikke har været stemmende med lovens principper om specialprævention og resocialisering af lovovertrædere.

Som det påpeges i rapporten, har Grønlands åbning i 1951 i forbindelse med de betydelige reformer inden for alle samfundslivets områder og de forbedrede trafikmuligheder bevirket en øget kontakt mellem de mange grønlandske småsamfund indbyrdes og mellem Grønland og den øvrige del af riget. Udviklingen henimod et mere industrialiseret samfund har i et vist omfang ændret de forudsætninger, kriminalloven byggede på, idet lovens individualiserende foranstaltningssystem var tænkt at skulle virke i små forholdsvis isolerede samfund, hvor retsmyndighederne var i nær kontakt med den lokale befolkning.

På denne baggrund har Udvalget for Samfundsforskning overvejet, om det vil være rigtigt at indføre danske strafferetlige regler i Grønland, navnlig ud fra ønsket om størst mulig retsenhed mellem Grønland og det øvrige Danmark. Udvalget påpeger imidlertid, at det vil indebære betydelige økonomiske og praktiske vanskeligheder at indføre de i straffeloven hjemlede former for frihedsstraf, hvad enten man vælger at opføre de nødvendige institutioner i Grønland eller at nedsende grønlandske lovovertrædere til anbringelse i danske institutioner. Det fremhæves videre, at der hverken fra retsmyndighedernes eller befolkningens side er udtrykt ønske om indførelse af den danske straffelov, og for en bevarelse af kriminalloven taler yderligere, at kriminalloven bygger på grønlandske traditioner og

retspraksis og i forhold til den danske straffelov betyder en forenkling, der gør det muligt at lade den administrere af læge retsmyndigheder, således at grønlænderne fortsat selv kan tage aktivt del i retsudøvelsen. Ønsker man at bevare kriminallovens system, vil det imidlertid efter udvalgets opfattelse være nødvendigt, at man for at tilpasse foranstaltningsfuldbyrdelsen de ændrede samfundsforhold foretager en revision af visse af kriminallovens bestemmelser. Udvalget stiller endvidere forslag om forandringer i administrationen af foranstaltningsfuldbyrdelsen, etablering af anstalter for lovovertrædere og andre forhold, der vil kunne gennemføres ad administrativ vej.

Rapportens bind II indeholder en på grundlag af kriminallovens forarbejder, senere retspraksis og udtalelser fra retsmyndighederne kommenteret gennemgang af lovens enkelte bestemmelser med bemærkninger om, hvor der skønnes anledning til at indføre ændringer.

Nærværende lovforslag bygger på resultaterne af samfundsforskningsudvalgets arbejde, idet man på grundlag af udvalgets rapport og den tilslutning, denne har fået fra myndighederne i Grønland og Grønlands landsråd, har fundet det rigtigst at søge kriminallovens system bevaret.

Det fremgår af samfundsforskningsudvalgets rapport, at anvendelsen af bestemmelserne i kriminallovens første del om de enkelte forbrydelser (kap. 1-21) i det store og hele ikke har givet anledning til vanskeligheder i praksis, og der synes ikke at være behov for at indføre væsentlige ændringer i disse bestemmelser.

De foreslåede ændringer i denne del af kriminalloven er affødt af ønsket om opnåelse af størst mulig retsenhed mellem Grønland og den øvrige del af riget i det omfang, dette ikke strider imod grønlandsk retsopfattelse eller hensynet til samfundsforholdene i Grønland.

Hvad angår reglerne i kriminallovens 2. del om forbrydelsens retsfølger (kap. 22-35), fremgår det af de af samfundsforskningsudvalget foretagne undersøgelser, at der fra alle sider er udtrykt tilfredshed med principperne i kriminallovens foranstaltningssystem.

Der er dog som ovenfor nævnt i stigende grad i praksis opstået problemer i forbindelse med fuldbyrdelsen af de mere indgribende foranstaltninger, navnlig tvangsarbejde og tvangsuddannelse. Dette skyldes dels manglen på egnede anbringelsessteder for de dømte, dels vanskeligheder ved at finde frem til personer, der er egnede og villige til at påtage sig tilsyn med domfældte.

Med hensyn til den i kapitel 31 hjemlede for-

varing fremgår det af samfundsforskningsudvalgets rapport, at den anbringelse af mere alvorligt kriminelle, som har fundet sted i det i 1956 oprettede forvaringshjem i Godthåb, ikke kan betragtes som forvaring i traditionel dansk forstand. Udvalgets undersøgelser tyder også på, at der snarere er behov for anstalter, hvor lovovertrædere kan anbringes under forholdsvis frie forhold, men under en vis kontrol med mulighed for i korte perioder at kunne holdes afsondret fra samkvem med andre.

Ved overvejelsen af, hvilke ændringer i kriminallovens foranstaltningsregler disse forhold bør føre til, har man været opmærksom på de ved lov nr. 163 af 31. maj 1961 gennemførte ændringer af straffelovens bestemmelser om betingede domme. Straffelovens § 57 giver adgang til som vilkår i forbindelse med betinget dom at fastsætte bestemmelser vedrørende domfældtes opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid, samkvem med bestemte personer, lægelig behandling, økonomiske forhold m. m. Vilkårene vil senere kunne ændres eller ophæves i medfør af straffelovens §§ 59-61 efter samme principper, som er gældende for ændring af foranstaltninger efter kriminallovens §§ 92 og 93.

Disse nye regler, hvorefter der gives de danske domstole mulighed for at anvende forsorgsprægede foranstaltninger over for lovovertrædere i det omfang, det findes formålstjenligt, har i betydelig grad nærmet straffeloven og kriminalloven til hinanden. Man har derfor fundet det naturligt at søge at bringe kriminallovens foranstaltningsregler yderligere i overensstemmelse med straffelovens vilkårsbestemmelser, hvorved man dels opnår en større smidighed i foranstaltningssystemet, dels at komme et skridt nærmere mod retsenhed mellem Grønland og Danmark.

Udkastet til lovforslaget har været forelagt Justitsministeriet og straffelovrådet, som i det væsentlige har tiltrådt udkastet, men dog på en række punkter fremsat ændringsforslag, som er blevet indarbejdet i udkastet. Udkastet er derefter tiltrådt af Grønlands landsråd under dets samling i 1962 med en enkelt ændring, idet landsrådet fremsatte forslag om forhøjelse af aldersgrænsen i lovens § 64 om børns omgang med farlige ting, se forslagets § 1, nr. 7. Der vedlægges som bilag en udtalelse afgivet af et af landsrådet nedsat udvalg, som er tiltrådt af det samlede landsråd.

Til § 1.

Til nr. 1.

I medfør af kriminallovens § 2 skal lovens almindelige bestemmelser, derunder § 7, også finde an-

vendelse på overtrædelser af særlovgivningen, medmindre andet er bestemt. Herefter skulle uagtsomme overtrædelser af særlovgivningen ikke være strafbare, medmindre andet er særlig hjemlet. Dette er en afvigelse fra den borgerlige straffelovs § 19, 2. pkt., hvorefter uagtsomhed ved overtrædelser af særlovgivningen straffes, medmindre det modsatte har særlig hjemmel. Da det forekommer uheldigt, at uagtsomme overtrædelser af f. eks. bestemmelserne om ulovlig fiskeri inden for søterritoriet, indførselsafgiftsbestemmelserne eller fredningsbestemmelserne ikke kan påtales, foreslås det, at § 7, stk. 1, affattes i overensstemmelse med borgerlig straffelovs § 19.

Til nr. 2.

Kriminallovens § 22 svarer til bestemmelsen i borgerlig straffelovs § 132. Ved lov nr. 163 af 31. maj 1961 om ændringer i borgerlig straffelov er der foretaget en mindre ændring af § 132, ligesom bestemmelsen er affattet på en anden og mere overskuelig måde. Det foreslås, at kriminallovens § 22 affattes på samme måde.

Til nr. 3, 4 og 5.

Kriminalloven indeholder ingen regler, der udtrykkelig kriminaliserer kønslig usædelighed mellem personer af samme køn. Kriminallovens § 44, stk. 1, må antages at være anvendelig på den, der driver homoseksuel utugt som erhverv, men loven indeholder ikke en til borgerlig straffelovs § 230 svarende bestemmelse, der pålægger den, der modtager betaling for at øve kønslig usædelighed med en person af samme køn, kriminelt ansvar.

Der findes heller ingen bestemmelse i Grønland, der som straffelovens § 225, stk. 1, kriminaliserer homoseksuelle forhold, der er begået under de i kriminallovens §§ 51 og 52 angivne omstændigheder.

Med hensyn til homoseksuelle forhold over for børn og unge personer må gerningsindholdet i kriminallovens §§ 53 og 54 omfatte kønslig usædelighed over for børn af samme køn under 15 år og forførelse af personer af samme køn under 18 år. Kriminalloven er altså på dette punkt mindre vidtgående end straffeloven, der i § 225, stk. 2 og 3, opererer med aldersgrænser på henholdsvis 18 og 21 år i disse forhold.

Endelig er der ved straffelovændringen i 1961 som § 225, stk. 4, indført en ny bestemmelse, der hjemler straf for den, der ved betaling eller løfte herom skaffer sig kønsligt forhold til en person af samme køn under 21 år.

Der ses ikke i praksis før eller efter kriminalloven at være forekommet eksempler på, at homoseksuelle forhold har givet anledning til kriminel tiltale, og

der er i det hele taget ingen oplysninger, der tyder på, at homoseksualitet frembyder noget problem i Grønland. Der er med andre ord ingen aktuel trang til at indføre borgerlig straffelovs bestemmelser om disse forhold. Det vil imidlertid være uheldigt, om der skabes et ly i Grønland for udøvelse af sådanne handlinger, som er strafbare i den øvrige del af riget, og af hensyn til retsenheden foreslås derfor tilsvarende bestemmelser indsat i kriminalloven. Hensynet til grønlandsk retsopfattelse ses ikke at tale herimod.

Man har dog ikke fundet anledning til at stille forslag om en til straffelovens § 230 svarende bestemmelse, idet kriminallovens § 44, stk. 1, formentlig må antages at yde tilstrækkeligt værn i denne henseende. Da den forannævnte bestemmelse i straffelovens § 225, stk. 4, er begrundet i særlige forhold i enkelte større byer og må ses i sammenhæng med reglen i straffelovens § 230, har man ej heller fundet anledning til at stille forslag om en hertil svarende bestemmelse i kriminalloven.

Til nr. 6.

De foreslåede ændringer af kriminallovens § 55 tilsigter at bringe kriminallovens bestemmelser om tilskyndelse til prostitution m. v. på linje med borgerlig straffelovs regler herom. Ved lov nr. 163 af 31. maj 1961 er der foretaget ændringer i straffelovens §§ 228 og 229, der medfører en skærpelse af strafansvaret for dem, der på forskellig måde understøtter prostitutionen. Herefter straffes ikke blot den, der for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre, men også den, der forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre, selv om det ikke sker for vindings skyld. Endvidere er aldersgrænsen for de unge personer, som det er strafbart at tilskynde til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, forhøjet fra 18 til 21 år. Straffeloven fastsætter endvidere ikke blot straf for den, der for vindings skyld fremmer kønslig usædelighed ved at optræde som mellemmand, men også for den, der i oftere gentagne tilfælde optræder som sådan. Endelig fastsætter loven nu straf for den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til erhvervsmæssig utugt.

Disse bestemmelser er begrundet i ønsket om at søge at komme prostitutionen til livs ved at ramme dens bagmænd, og bestemmelserne synes på flere punkter at være i overensstemmelse med grønlandsk retsopfattelse. I tidligere grønlandsk retspraksis har det således været anset for kriminelt mod betaling at stille husrum til rådighed for utugt, og kriminalloven kriminaliserer da også det forhold, at en person for vindings skyld medvirker til fremme af

kønslig usædelighed, selv om det ikke sker erhvervsmæssigt. Forslagets bestemmelse om værelseudleje i hotel eller gæstgiveri til erhvervsmæssig utugt må betragtes som et supplement til reglen i § 55, stk. 2, 2. led, der kriminaliserer udnyttelse af en andens erhverv ved kønslig usædelighed, idet den tilsvarende regel i straffelovens § 229, stk. 1, efter dansk strafferetlig opfattelse ikke omfatter udlejning af hotelværelser til erhvervsmæssig utugt, medmindre der tages ublu leje.

Straffelovrådet har henledt opmærksomheden på, at der ikke i kriminalloven findes en bestemmelse svarende til borgerlig straffelovs § 229, stk. 3, om alfonseri. Af hensyn til det ønskelige i, at der i denne henseende er overensstemmelse mellem straffeloven og kriminalloven, og da der kan vise sig et praktisk behov for en bestemmelse om alfonseri også i sidstnævnte lov, har rådet foreslået den i forslagets § 55, stk. 5, omhandlede bestemmelse optaget i loven. Justitsministeriet har i denne forbindelse henstillet denne bestemmelse suppleret med en til borgerlig straffelov § 229, sidste stk., svarende regel om, at alfonsribestemmelsen ikke finder anvendelse på mandspersoner under 18 år, over for hvem kvinden har underholdspligt.

Til nr. 7.

Reglen i kriminallovens § 64, stk. 1, svarer til borgerlig straffelovs § 254, dog at aldersgrænsen i kriminalloven er fastsat til 10 år, medens den i straffeloven er 15 år. Når denne grænse er lavere i kriminalloven skyldes det, at grønlandsk ret (ministerielt regulativ af 24. marts 1934 angående begrænsning i børns brug af skydevåben) bestemmer, at børn under 10 år ikke må være i besiddelse af skydevåben, medmindre de er under opsyn af voksne. Den lavere aldersgrænse må antages at være begrundet i, at det flere steder i Grønland har været almindeligt, at drenge i 10-11-års alderen deltager i jagt. Grønlands landsråd har imidlertid på sin samling i 1962 vedtaget et forslag om, at aldersgrænsen hæves fra 10 til 12 år, idet det under forhandlingerne bl. a. blev anført, at selv om der stadig er mange, der ønsker at oplære deres børn til fangst så tidligt som muligt, må sikkerhedshensyn føre til, at børn ikke får adgang til skydevåben før det fyldte 12. år.

Til nr. 8.

Kriminallovens § 80 gør ligesom tidligere borgerlig straffelovs § 293, stk. 1, brugstyveriets strafbarhed afhængig af, at der er forvoldt ejeren tab eller væsentlig ulempe. Ved de i 1961 foretagne ændringer i straffeloven er denne betingelse bort-

faldet, idet den har medført tvivl og vanskeligheder i praksis.

Anvendelsen af kriminallovens § 80 har ikke givet anledning til problemer i grønlandsk retspraksis, men da der ikke synes at være særlig anledning til at opretholde den nævnte betingelse for Grønlands vedkommende, foreslås bestemmelsen affattet på samme måde som i straffeloven.

Til nr. 10.

Som påvist af Udvalget for Samfundsforskning er der fra alle sider i Grønland udtalt tilfredshed med principperne i kriminallovens foranstaltningssystem.

Det fremgår dog af udvalgets rapport, at foranstaltningerne tvangsarbejde og tvangsuddannelse ikke i tilstrækkelig grad har kunnet anvendes, når de retlige betingelser herfor er til stede, fordi der har vist sig betydelige vanskeligheder ved at fremskaffe egnede anbringelsessteder for de dømte. En af konsekvenserne heraf har været, at man i stedet i vidt omfang har idømt bøder.

Hvad angår forvaring har denne foranstaltning været fuldbyrdet i en institution, som forsøgsvis oprettedes til formålet i 1956. Det fremgår af samfundsforskningsudvalgets undersøgelser, at det ikke har været muligt at give denne institution det sikkerhedspræg, som er karakteristisk for forvaring i traditionel forstand, og det vil være forbundet med uforholdsmæssig store praktiske vanskeligheder i Grønland at etablere en egentlig forvaringsinstitution.

På denne baggrund synes der at være et behov for at foreslå lovens regler om foranstaltningerne tvangsarbejde, tvangsuddannelse og forvaring ændret. Imidlertid må der efter ministeriets opfattelse i et vist omfang være mulighed for ad administrativ vej at forbedre mulighederne for gennemførelse af de alvorligere foranstaltninger. Da man ikke finder, at der er anledning til at indføre forandringer i selve kriminallovens system, er de foreslåede ændringer i foranstaltningsreglerne forholdsvis beskeden. Forslagets bestemmelser er blandt andet affødt af de siden kriminallovens gennemførelse ved lov nr. 163 af 31. maj 1961 gennemførte ændringer i den danske straffelov. Det er navnlig de nye regler vedrørende betinget dom med udsat straffastsættelse, som er af interesse for spørgsmålet om indførelse af ændringer i kriminallovens foranstaltningssystem.

Allerede da kriminalloven blev gennemført i 1954, blev der givet udtryk for betænkelighed ved, at loven ikke indeholdt klart formulerede regler om betingede domme. Den væsentligste grund hertil

var, at man gennem kriminallovens foranstaltningssystem på de væsentligste punkter kunne opnå samme resultater som ved straffelovens betingede dom. Dette kommer navnlig til udtryk i bestemmelsen i kriminallovens § 92, hvorefter en idømt foranstaltning til enhver tid vil kunne ændres eller ophæves.

Straffelovens § 57 hjemler nu mulighed for i forbindelse med en betinget dom at fastsætte vilkår svarende til de i kriminallovens § 85, nr. 3-7, omhandlede foranstaltninger. Der er dog den forskel mellem reglerne i de to love, at visse af de i straffeloven opregnede vilkår i Grønland kun kan fastsættes i forbindelse med tilsyn, nemlig med hjemmel i kriminallovens § 99.

Under hensyn hertil foreslår man, at foranstaltningerne tvangsarbejde og tvangsuddannelse udgår af systemet, og at der i stedet for indsættes regler om, at retten som selvstændige foranstaltninger kan fastsætte særlige bestemmelser vedrørende arbejde og uddannelse på linje med de muligheder, der i øjeblikket består for ved dommen at træffe bestemmelse om opholdssted, lægelig behandling m. v. Endvidere foreslår man i kapitlet om „Andre indskrænkninger i handlefriheden“ indføjet regler om adgang for retten til at fastsætte indskrænkninger i domfældtes rådighed over indtægter og til at træffe bestemmelser om hans anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer.

Såfremt man udformer disse nye regler i overensstemmelse med bestemmelserne i straffelovens § 57, opnår man dels en større smidighed i foranstaltningssystemet, dels at komme et skridt nærmere mod retsenhed mellem Grønland og Danmark.

Yderligere foreslår man, at reglerne om forvaring ophæves og erstattes med bestemmelser om anbringelse i anstalt i tilfælde, hvor ingen anden foranstaltning findes egnet.

Om baggrunden herfor skal, udover hvad der ovenfor er anført, bemærkes, at de i Grønland de senere år stedfundne forandringer har medført, at der over for visse tilfælde af kriminalitet ikke i første række er trang til nogen egentlig behandling, men til simpelthen at have den pågældende lovovertræder under en mere effektiv kontrol, end det hidtil har været muligt. Man lægger den allerstørste vægt på, at ønskeligheden af større kontrol kun fører til frihedsindskrænkning, hvor ganske særlige grunde taler herfor.

Til nr. 11.

Ændringen er en følge af de ovenfor foreslåede ændringer i foranstaltningsreglerne.

Til nr. 12.

Efter forslaget § 107 skal anbringelse i anstalt kunne anvendes også af generalpræventive grunde („hensynet til den almindelige lovlydighed“). Under hensyn hertil synes det betænkeligt at hjemle en almindelig adgang til anvendelse af denne foranstaltning på ubestemt tid. Det foreslås derfor som 2. pkt. i stk. 1 at indføje en bestemmelse, hvorefter anbringelse i anstalt på ubestemt tid kun kan finde sted, hvor hensynet til retssikkerheden gør det påkrævet.

Til nr. 13.

Bestemmelsen i § 90, stk. 4, bør udgå som følge af det under nr. 27 nævnte forslag om en ny selvstændig bestemmelse vedrørende personundersøgelser.

Til nr. 14.

Ændringen er en følge af de foreslåede ændringer i foranstaltningsreglerne.

Til nr. 15.

Bestemmelsen i § 96, stk. 4, om inddrivelse af bøder gennem tvangsarbejde har undertiden givet anledning til vanskeligheder i praksis, fordi der har rejst sig tvivl med hensyn til afgrænsningen over for bestemmelserne i kapitel 28 om tvangsarbejde som selvstændig foranstaltning.

I nogle tilfælde, hvor domfældte har begået et nyt kriminelt forhold inden bødens betaling, har domstolene i medfør af § 93 idømt en fælles foranstaltning for det tidligere og nu begåede forhold, således at den ved den første dom idømte, men ikke erlagte bøde, samtidig er blevet ophævet.

Som nævnt ovenfor foreslås reglerne om tvangsarbejde og tvangsuddannelse ophævet og erstattet med bestemmelser, der ligger på linje med straffelovens regler om fastsættelse af vilkår i forbindelse med betinget dom.

Det synes herefter at være bedre stemmende med kriminallovens foranstaltningssystem helt at opheve begrebet tvangsarbejde og i stedet overlade det til domstolens afgørelse i overensstemmelse med reglen i § 92, hvilke andre foranstaltninger der skal bringes i anvendelse, såfremt en bøde viser sig uerholdelig. Efter § 92, stk. 1, sidste pkt., vil foranstaltninger, der er af væsentlig mere indgribende art end bodedommen, ikke kunne iværksættes, medmindre der er taget forbehold herom i dommen. Man finder imidlertid efter drøftelse med straffelovrådet, at krav om et sådant forbehold kun bør stilles for så vidt angår de i kap. 30 og 31 omhandlede mere indgribende foranstaltninger, således at en bodedom skal kunne ændres til en af de

øvrige foranstaltninger, uden at der er taget forbehold.

Bøder, der er idømt eller vedtaget i Grønland, antages at kunne inddrives i Danmark efter de almindelige i den danske retsplejelov gældende regler om inddrivelse af pengedomme, men reglerne i borgerlig straffelovs § 53-55 om afsoning af bøder vil på grund af forskellen mellem straffelovens og kriminallovens sanktionssystem ikke uden positiv hjemmel kunne finde anvendelse på grønlandske bøder. Da man herefter står uden sanktionsmidler i tilfælde, hvor en person, efter at have fået en bøde i Grønland, flytter til Danmark, og hvor bøden viser sig uerholdelig, har man fundet det naturligt at skabe hjemmel til, at bøde fastsat i Grønland vil kunne inddrives i den øvrige del af riget efter de der gældende regler, herunder straffelovens regler om afsoning. Da der ikke i Grønland sker en fastsættelse af forvandlingsstraf i forbindelse med bødens fastsættelse, har man foreslået at lade de i straffelovens § 55 for udenretlige bøder gældende regler om automatisk fastsættelse af forvandlingsstraf finde anvendelse.

Til nr. 16.

Ændringen er en følge af, at bestemmelserne om foranstaltningsnavn i kapitel 34 foreslås ophævet.

Til nr. 17.

Formuleringen er uændret, bortset fra en mindre redaktionel ændring, som er indsat efter forslag fra straffelovrådet.

Til nr. 18.

Det synes hensigtsmæssigt at anføre restaurationer blandt de i paragraffen opregnede eksempler på steder, hvortil domfældte forbydes adgang. Der er siden kriminallovens gennemførelse oprettet restaurationer flere steder i Grønland, og disse er ofte gerningssted for lovovertrædelser, specielt når der er tale om overtrædelser begået i spirituspåvirket tilstand. I øvrigt er bestemmelsen uændret, bortset fra en mindre redaktionel ændring, som er indsat efter forslag af straffelovrådet.

Til nr. 19-22.

Som ovenfor nævnt har det været forbundet med vanskeligheder at gennemføre foranstaltningerne tvangsarbejde og tvangsuddannelse i praksis, fordi myndighederne ikke i tilstrækkelig grad har været i stand til at fremskaffe egnede anbringelsessteder og egnede og villige personer til at føre tilsyn med domfældte. Resultatet har ikke blot været, at domstolene har idømt bøder, hvor dette ud fra general- og specialpræventive hensyn var uønske-

ligt, men også at der har udviklet sig en almindelig usikkerhed med hensyn til anvendelsen af foranstaltningerne.

Som påvist af samfundsforskningsudvalget består der imidlertid et behov for som foranstaltning over for lovovertrædere at kunne anvise både beskæftigelse og uddannelse. Man finder derfor, at der fortsat bør være adgang hertil efter loven. De nævnte vanskeligheder ved at gennemføre disse foranstaltninger søges til dels afhjulpet ved gennem den foreslåede ændring af kapitel 31 (se nr. 24) at åbne større muligheder for anbringelse af domfældte i anstalter end efter de gældende regler om forvaring. Endvidere tænker man sig ved — som foreslået af samfundsforskningsudvalget — at inddrage en institution som Dansk Forsorgsselskab i foranstaltningsfuldbyrdelsen at kunne skabe mulighed for at registrere, instruere og føre kontrol med personer og institutioner, som må antages at være egnede og villige til at påtage sig tilsyn med, beskæftigelse af og uddannelse af domfældte. Et sådant forsøg på forbedring af fuldbyrdelsesmulighederne vil imidlertid kunne gennemføres ad administrativ vej uden ændring i kriminalloven.

De foreslåede ændringer af bestemmelserne om tvangsarbejde og tvangsuddannelse tager i det væsentlige sigte på gennem en ændret formulering at bringe bestemmelserne på linje med de nye regler i straffelovens § 57, hvorefter der som vilkår i forbindelse med betinget dom kan fastsættes særlige bestemmelser vedrørende domfældtes arbejde, uddannelse m. v.

I denne forbindelse har man fundet det naturligt at gå bort fra udtrykkene „tvangsarbejde“ og „tvangsuddannelse“, som ikke mindst på baggrund af den kriminalpolitiske udvikling, som siden kriminallovens gennemførelse er sket i det øvrige rige, og som har sat sine spor i straffelovændringerne, må anses for mindre heldige, fordi de til en vis grad leder tanken hen på ældre tiders inhumane straffemetoder.

Til § 102.

Der kræves efter forslaget ikke bestemte betingelser opfyldt for, at retten kan fastsætte bestemmelser vedrørende domfældtes arbejde, men det forekommer naturligt til vejledning for domstolene at fremhæve, at reglen navnlig tænkes anvendt, når forbrydelsen må betragtes som udslag af gerningsmandens hang til lediggang og uordnet levevis eller af uvilje mod at ernære sig ved hederligt arbejde.

Til § 103.

Det fremgår af samfundsforskningsudvalgets rapport, at der i forbindelse med vanskelighederne

ved at skaffe arbejdssteder til domfældte fra nogle af de lokale myndigheders side er givet udtryk for, at det vil være en fordel, hvis der blev åbnet mulighed for at dømme personer til at tage arbejde hos private. Under hensyn hertil foreslår man ophævet bestemmelsen om, at arbejde pålagt i medfør af § 102 (tvangsarbejde) skal udføres for stat og kommune. Til gengæld påregner man i forbindelse med den registrering af anbringelsessteder for domfældte, som det er tanken at søge gennemført, at opnå større kontrol med de private hjem og arbejdspladser, som modtager dømte personer.

I den nugældende § 103 er det fastsat, at retten kan træffe bestemmelse om, i hvilket omfang det for tvangsarbejde ydede vederlag skal anvendes til dækning af bøder og erstatning, og det tilkommer i øvrigt påtalemyndigheden at forvalte domfældtes løn i fuldbyrdelsestiden.

Justitsministeriet har henledt opmærksomheden på, at det synes mindre rimeligt, at administration af den dømtes indtægter kun kan anvendes som foranstaltning i forbindelse med bestemmelser om arbejde. Justitsministeriet har derfor foreslået optaget en til borgerlig straffelovs § 57, stk. 1, nr. 6, svarende bestemmelse i kriminallovens kap. 32, hvorefter det som en selvstændig foranstaltning kan pålægges domfældte at efterkomme påtalemyndighedens bestemmelser om indskrænkning i rådigheden over indtægter og formue og om opfyldelse af økonomiske forpligtelser.

En sådan bestemmelse er optaget som § 111 a, stk. 1, i udkastet som nr. 25.

De nugældende regler i § 103, stk. 1, første punktum og stk. 2, er herefter udgået som overflødige. Da man imidlertid finder det af væsentlig betydning, at den, der ved dom pålægges arbejde, såvel som den, der dømmes til uddannelse eller anbringelse i anstalt, tillige undergives økonomisk administration af påtalemyndigheden, har man i forslaget § 111 a, stk. 2, indsat en bestemmelse om, at sådan indskrænkning i domfældtes rådighed over indtægter og formue som regel bør fastsættes ved idømmelse af de i § 85, nr. 5, 6 og 8, omhandlede foranstaltninger.

Til nr. 23.

Bestemmelsen i § 106 antages at hjemle mulighed for anbringelse af sindssyge og åndssvage i anstalter i Danmark, men der har været tvivl om, hvorvidt bestemmelsen afgav hjemmel til anbringelse af personer i psykopatforvaringsanstalt.

Grønlands landsret har imidlertid i et enkelt tilfælde med hjemmel i § 106 dømt en person til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt i Danmark. Det udtales i dommen, at der efter rettens skøn

ikke findes andre muligheder for betryggende anbringelse af tiltalte, og at anbringelse på psykopatforvaringsanstalt, som ikke kan karakteriseres som straf, netop i sig indebærer den forening af sikkerhedshensyn og lægelige hensyn, som har fundet udtryk i bestemmelsen i § 106. En senere kredsretsdom går også ud på anbringelse i psykopatforvaring.

Man har med udtrykket „anden institution uden for Grønland“, hvilken formulering er foreslået af straffelovrådet, ønsket at fastslå, at anbringelse i psykopatforvaringsanstalt kan finde sted med hjemmel i § 106, idet der bør være adgang til i ganske enkelte tilfælde, hvor ingen andre muligheder er til stede, at anbringe psykopatiske lovovertrædere i særlig anstalt i Danmark med kurativt eller terapeutisk formål.

Til nr. 24.

Det fremgår af samfundsforskningsudvalgets undersøgelser, at foranstaltningen forvaring, således som den siden 1956 har været fuldbyrdet i Grønland, ikke svarer til, hvad man i almindelighed forstår ved forvaring, idet der nærmest er tale om anbringelse i anstalt under en vis kontrol, men samtidig med en ikke ubetydelig frihed for de anbragte.

Det må antages, at gennemførelsen af forvaring i egentlig forstand vil være en yderst vanskelig opgave i et samfund som det grønlandske, idet det både bygningsmæssigt og personalemæssigt kun ved en betydelig økonomisk indsats er muligt at skabe den sikkerhed, som er karakteristisk for en forvaringsinstitution efter dansk mønster.

På grund heraf mener man det ikke formålstjenligt fortsat at opretholde en forvaringsinstitution i Grønland, hvorimod man i overensstemmelse med det af samfundsforskningsudvalget påviste behov foreslår, at der i Grønland skabes hjemmel til at anbringe lovovertrædere i anstalt, når hensynet til retssikkerheden eller den almindelige lovlighed gør det påkrævet, og ingen af de andre foranstaltninger skønnes anvendelige. Der er herved givet udtryk for, at anbringelse i anstalt kan finde sted ud fra generalpræventive hensyn.

Det er tanken, at en eller flere sådanne anstalter ikke skal have karakter af fængsel, men blot skal være steder, hvor de domfældte kan bo og være under et vist effektivt tilsyn, således at det i givet fald vil være muligt for en kortere periode at holde dem afsondret fra samkvem med andre.

En sådan isolering bør kun finde sted, hvor ganske særlige grunde taler herfor, jævnfør udkastets § 108. Sådanne grunde kan foreligge, hvor hensynet til retssikkerheden eller hensynet til den

dømte selv gør en midlertidig isolering nødvendig, eller hvor man af disciplinære grunde finder det påkrævet at begrænse den anbragtes bevægelsesfrihed.

Justitsministeriet har henledt opmærksomheden på, at § 108, stk. 2, i sin nuværende form, hvorefter den forvarede kun i det omfang, hensynet til retssikkerheden gør det påkrævet, må afsondres fra omgang med andre mennesker, næppe indeholder hjemmel til at afsondre den dømte fra samkvem med andre af disciplinære grunde. Man er bekendt med, at isolering af forvarede i visse tilfælde har været anvendt som disciplinærmiddel, og da det formentlig kan være nødvendigt, at de fuldbyrdende myndigheder har mulighed for i særlige tilfælde at bringe sådanne midler i anvendelse, har man fundet det rigtigst at foreslå reglen i § 108 formuleret i overensstemmelse hermed. Det bør dog kraftigt understreges, at isolering af i anstalt anbragte personer kun bør finde sted, hvor ganske særlige hensyn gør det nødvendigt, og isoleringen bør ikke udstrækkes ud over, hvad disse hensyn tilsiger.

Man er af den opfattelse, at man gennem indførelsen af en sådan anstaltsordning kombineret med de muligheder, som ved den foreslåede ændring af § 106 vil være til stede for at anbringe åndssvage, sindssyge og psykopatiske lovovertrædere i institutioner i Danmark, skulle kunne opnå en tilstrækkelig beskyttelse af samfundet mod farligere lovovertrædere.

Til § 109.

Den nugældende bestemmelse foreslås efter henstilling fra straffelovrådet ændret således, at reglen om fradrag i arbejdsvederlag af udgifter til ophold og forplejning ikke er obligatorisk.

Til nr. 25.

Der henvises til bemærkningerne under nr. 19 ad § 103.

Til nr. 26.

Som ovenfor nævnt ønsker man ved de foreslåede ændringer af foranstaltningsreglerne at give de grønlandske domstole adgang til at fastsætte indskrænkninger i domfældtes handlefrihed i samme omfang, som dette kan ske efter dansk ret i medfør af straffelovens § 57 om meddelelse af vilkår i forbindelse med betinget dom. Det bemærkes herved, at de nye bestemmelser i straffelovens §§ 57 og 59-61 om fastsættelse af vilkår med mulighed for senere ændring eller ophævelse af disse ligger tæt op ad kriminallovens foranstaltningssystem, og straffeloven er herved på dette punkt bragt i

F. t. l. om ændr. i kriminallov for Grønland.

nær overensstemmelse med de principper, som kriminalloven bygger på.

Efter kriminalloven er der mulighed for i dommen at træffe bestemmelser om tilsyn, opholdssted, arbejds- og uddannelsesforhold samt lægelig kur og anstaltsbehandling, og i forbindelse med anordning af tilsyn kan yderligere fastsættes sådanne vilkår, som findes fornødne til tilsynets gennemførelse.

Man foreslår herudover indsat en bestemmelse, der hjemler retten adgang til — uden at der samtidig anordnes tilsyn — at fastsætte bestemmelser om domfældtes anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer, hvor dette skønnes formålstjenligt, jfr. herved straffelovens § 57, stk. 1, nr. 1.

Der skulle herefter ved forslaget § 111 a og § 111 b i forbindelse med de øvrige bestemmelser i kap. 24-33 være mulighed for at idømme foranstaltninger af samme art som de i straffelovens § 57 omhandlede vilkår. Det bemærkes herved, at kriminallovens § 111, stk. 1, må antages at hjemle adgang til at pålægge en domfældt ikke blot totalt, men også partielt at afholde sig fra spiritus, jfr. bestemmelsen i straffelovens § 57, stk. 1, nr. 3.

Til nr. 27.

De i kapitel 34 omhandlede foranstaltningsnævn er aldrig blevet oprettet. Det fremgår af samfunds-forskningsudvalgets rapport, at grunden hertil er, dels at man endnu ikke i Grønland har kunnet finde tilstrækkeligt uddannet og egnet personale til at varetage nævnens opgaver, dels at man har fundet, at disse opgaver naturligt henhører under politiets arbejde.

Udvalgets undersøgelser viser imidlertid, at der kun i ringe grad er indhentet oplysninger om tiltaltes personlige forhold, og da denne opgave må anses for at være et yderst vigtigt led i kriminallovens foranstaltningssystem, har man fundet det hensigtsmæssigt at understrege dette i en selvstændig paragraf, som efter forslag fra straffelovrådet er formuleret i overensstemmelse med den danske retsplejelovs § 800 a, stk. 1.

Det må herefter blive et administrativt spørgsmål, på hvilken måde man eventuelt med bistand herved fra kan organisere dette undersøgelsesarbejde. Samfunds-forskningsudvalget peger på den mulighed, at arbejdet vil kunne tilrettelægges i forbindelse med Dansk Forsorgsselskab, eventuelt

således at man gennem støtte fra denne institution kan få uddannet grønlændere til at påtage sig de omhandlede opgaver i fremtiden.

Til nr. 28.

Ændringen er en følge af den under nr. 1 foreslåede ændring af kriminallovens § 7. Herved kriminaliseres i modsætning til tidligere uagtsomme overtrædelser af andre love, der er trådt i kraft efter kriminalloven, medens man bevarer reglen i § 117, stk. 1, 2. punktum, om, at uagtsomme overtrædelser af ældre bestemmelser kun medfører ansvar i samme omfang som hidtil.

Til nr. 29.

Som regel vil der i særlovgivningen alene være hjemmel til anvendelse af advarsel, bøde og konfiskation. Såfremt der i en særlov undtagelsesvis hjemles adgang til at bringe mere indgribende foranstaltninger i anvendelse, skal en bestemmelse herom efter forslaget forstås således, at retten i overensstemmelse med de almindelige principper for fastsættelse af sanktioner vil kunne idømme den eller de af de øvrige i kriminalloven omhandlede foranstaltninger, der skønnes hensigtsmæssig i det foreliggende tilfælde. Det følger af kriminallovens § 2, at de i kriminalloven indeholdte betingelser for anvendelse af den pågældende foranstaltning må være opfyldt.

Af den særlig for Grønland gældende særlovgivning får bestemmelsen betydning for lov om sundhedsvæsenet i Grønland, som ændret ved lov nr. 107 af 24. april 1961, der i § 5 c indeholder hjemmel til anvendelse af tvangsarbejde. Bestemmelsen får i øvrigt betydning for de for hele riget gældende love, der hjemler straf af hæfte eller fængsel.

Til nr. 31.

Det vil utvivlsomt være af værdi, at man også fremtidig med opmærksomhed følger den kriminalpolitiske udvikling i Grønland. Det grønlandske samfund befinder sig fortsat i en sådan overgangsperiode, at man fra tid til anden bør overveje, om de gældende regler holder trit med udviklingen.

Det er imidlertid vanskeligt at fastsætte en bestemt frist, inden for hvilken loven vil være at optage til revision, og det skønnes mest hensigtsmæssigt, at loven ikke indeholder nogen bestemmelse herom.

Bilag.**Udtalelse afgivet af det af Grønlands landsråd til behandling af kriminallovsforslaget nedsatte udvalg.**

Et arbejdsudvalg bestående af Jakob Nielsen, Nathan Jakobsen, Lars Møller og Peter Jensen har på en række møder behandlet det af Ministeriet for Grønland udarbejdede udkast til lov om ændring af kriminalloven for Grønland.

Da Peter Jensen på grund af sygdom har været forhindret i at deltage i de sidste møder, har Hendrik Abelsen som stedfortræder deltaget i disse.

Udvalget finder indledningsvis anledning til at fremhæve, at der af Udvalget for Samfundsforskning i Grønland er udført et stort og grundigt arbejde til belysning af, hvorledes den grønlandske kriminallov har virket i de forløbne år. Det er udvalgets opfattelse, at samfundsforskningsudvalgets rapport om kriminalloven og de vestgrønlandske samfund har givet myndighederne og landsrådet et fortrinligt grundlag til bedømmelse af, hvilke ændringer i kriminalloven der bør søges gennemført.

Det er arbejdsudvalgets opfattelse, at erfaringerne har vist, at det var rigtigt i sin tid ikke at indføre den danske straffelov i Grønland, og at den grønlandske kriminallov, der bygger på grønlandsk tradition og retspraksis, har været medvirkende til, at retsudviklingen i Grønland i det store og hele er foregået på en harmonisk måde.

Udvalget er opmærksom på, at der ved de ved lov nr. 163 af 31. maj 1961 gennemførte ændringer i straffelovens bestemmelser om betingede domme i betydelig grad er sket en tilnærmelse mellem den grønlandske kriminallov og den danske straffelov. Man er imidlertid enig med samfundsforskningsudvalget og Ministeriet for Grønland i, at tiden endnu ikke er inde til at gennemføre den danske straffelov i Grønland. Udvalget er endvidere enig i, at det er naturligt, at man ved en ændring af kriminalloven søger at bringe dennes foranstaltningsregler yder-

ligere i overensstemmelse med straffelovens vilkårsbestemmelser i forbindelse med betingede domme, således at man dels kan opnå en større smidighed i foranstaltningssystemet, dels at komme et skridt nærmere mod retsenhed mellem Grønland og Danmark.

Med hensyn til de foreslåede ændringer af kriminallovens 1. del om de enkelte forbrydelser (kap. 1 til 21) er udvalget enig i, at disse regler har vist sig at være i overensstemmelse med den grønlandske befolknings opfattelse af, hvad der er lovligt og ulovligt, og efter arbejdsudvalgets opfattelse er der ingen grund til at gennemføre væsentlige ændringer i disse bestemmelser.

Arbejdsudvalget har gennemgået de enkelte ændringsforslag til kriminallovens 1. del og har ingen bemærkninger til disse forslag. Ændringsforslagene søges først og fremmest gennemført for at opnå større retsenhed mellem Grønland og den øvrige del af riget, og efter arbejdsudvalgets opfattelse strider de foreslåede ændringer ikke mod grønlandsk retsopfattelse.

Med hensyn til bestemmelsen i kriminallovens § 64 om børns adgang til at få overladt skydevåben og andre farlige genstande, er arbejdsudvalget kommet til det resultat, at aldersgrænsen på 10 år bør forhøjes til 12 år.

Med hensyn til reglerne i kriminallovens 2. del om forbrydelsens retsfølger, er arbejdsudvalget enig i, at principperne i kriminallovens foranstaltningssystem er i overensstemmelse med den grønlandske befolknings retsopfattelse. Man er således enig i, at det er rigtigt, at der ikke er fastsat straffesatser i forbindelse med de enkelte forbrydelser, men at det overlades til domstolene i det enkelte tilfælde at finde frem til den mest passende foranstaltning.

Det er arbejdsudvalgets opfattelse, at man

også i fremtiden bør bygge videre på det gældende system, og at man ved behandlingen af lovovertrædere i det omfang, det af hensyn til retssikkerheden og generalpræventionen er forsvarligt, tager det størst mulige hensyn til gerningsmandens personlighed, og kun i det omfang, det er absolut påkrævet, afsonderer ham fra omgangen med andre mennesker.

Uanset at udvalget således er af den opfattelse, at principperne i den grønlandske kriminallov er rigtige, er man dog enig med samfundsforskningsudvalget i, at det i praksis har vist sig stadig vanskeligere at administrere kriminalloven. Dette gælder specielt de mere indgribende foranstaltninger f. eks. tvangsuddannelse og tvangsarbejde, hvor det ikke har været muligt at finde egnede anbringelsessteder til de domfældte personer, ligesom erfaringen har vist, at det tilsyn, man har været i stand til at føre med de domfældte personer, har været meget mangelfuldt.

Arbejdsudvalget finder derfor, at det er rigtigt, at der i Grønland etableres anstalter til domfældte personer, og man finder anledning til at fremhæve, at det er overordentligt vigtigt, at disse anstalter etableres hurtigst muligt. Såfremt dette ikke sker, vil anklagemyndigheden og domstolene fortsat i høj grad stå uden muligheder for at finde frem til egnede foranstaltninger, og det grønlandske retsvæsen vil kunne komme ud for en tillidskrise fra befolkningens side.

Det er udvalgets opfattelse, at de foreslåede anstalter bør indrettes på en sådan måde, at de domfældte kan leve under forholdsvist frie former, men således at der kan føres et effektivt tilsyn med dem specielt i fritiden. Disse anstalter bør fortrinsvis ligge i de grønlandske byer, således at de domfældte kan få mulighed for at deltage i det almindelige arbejde i byen.

Det er dog udvalgets opfattelse, at der i Grønland findes en del lovovertrædere, som af hensyn til retssikkerheden og til den almindelige lovlydighed bør afsonderes i videre omfang fra andre mennesker, hvorfor udvalget mener, at der også bør etableres en anstalt, som ligger på en mere isoleret plads f. eks. ved fåreavlsstationen Qorqut.

Arbejdsudvalget mener derfor, at landsrådet over for de bevilgende myndigheder bør anbefale, at der stilles de fornødne

midler til rådighed til etableringen af anstalter til domfældte i Grønland.

Arbejdsudvalget er af den opfattelse, at det er rigtigt, at foranstaltningen forvaring bliver ophævet, idet den form, hvorunder forvaring på forvaringshjemmet i Godthåb har været praktiseret, ikke svarer til forvaring i traditionel forstand og ikke frembyder den fornødne sikkerhed over for befolkningen, når det drejer sig om virkelige farlige lovovertrædere.

Udvalget er enig med ministeriet i, at det på nuværende tidspunkt ikke er hensigtsmæssigt eller økonomisk forsvarligt at etablere en forvaringsanstalt i Grønland med det sikkerhedspræg, som er karakteristisk for en forvaringsinstitution efter dansk mønster. Man bør derfor endnu en årrække søge at opnå den nødvendige beskyttelse af samfundet mod farlige lovovertrædere ved at anbringe disse i institutioner for åndssvage, sindssyge eller psykopater i Danmark, og udvalget finder det i denne forbindelse rigtigt, at der ved en ændring af kriminalloven skabes udtrykkelig hjemmel til idømmelse af anbringelse på psykopatforvaringsanstalt i Danmark.

Arbejdsudvalget finder det endvidere rigtigt, at der ved ændring af kriminalloven indføres regler om adgang til at fastsætte indskrænkninger i domfældtes rådighed over indtægter og formue og til at pålægge domfældte at overholde bestemmelser vedrørende hans anvendelse af fritid og samkvem med andre.

Udvalget er enig i, at kriminallovens bestemmelser om oprettelse af foranstaltningsnævn bør ophæves, og at der i stedet søges indført en bestemmelse om, at der skal foretages personundersøgelser af de tiltalte, således at domstolene kan danne sig et indtryk af, hvilke foranstaltninger, der vil være bedst egnede for den enkelte lovovertræder.

Arbejdsudvalget har drøftet spørgsmålet om, hvorvidt det fortsat skal være politiet, der har til opgave at administrere fuldbyrdelsen af domme i kriminelle sager.

Selv om denne funktion muligvis på et eller andet tidspunkt bør udskilles fra politiets arbejdsområde og overdrages til en selvstændig institution, er det udvalgets opfattelse, at det vil være for tidligt allerede nu at indføre en sådan gennemgribende

ændring i det gældende system. Arbejdsudvalget finder imidlertid, at det er meget vigtigt, at politimesteren og politiet får den fornødne bistand, således at der kan gøres en større indsats for at finde frem til så mange egnede anbringelsessteder for domfældte som muligt, og således at der kan gennemføres et mere effektivt tilsyn med de domfældte personer. Endvidere bør politimesteren have den fornødne bistand til at påtage sig arbejdet med administrationen af de foreslåede nyoprettede anstalter for de domfældte.

Arbejdsudvalget kan derfor være enig med samfundsforskningsudvalget i dettes

forslag om, at der etableres et samarbejde med Dansk Forsorgsselskab, således at der i Grønland placeres en medarbejder fra forsorgsselskabet til — foreløbig under politimesterens ansvar og tilsyn — at påtage sig disse arbejdsopgaver, samtidig med at den pågældende bør søge at få udlært en eller flere grønlandske medarbejdere, der fremover kan tage sig af forsorgsarbejdet over for de domfældte.

Arbejdsudvalget indstiller, at landsrådet anbefaler det foreslåede udkast til ændring af kriminalloven, samt at § 64 søges ændret, således at aldersgrænsen i denne bestemmelse forhøjes fra 10 til 12 år.